DOLHUYS | MUSEUM VAN DE GEEST

JAARVERSLAG

2018

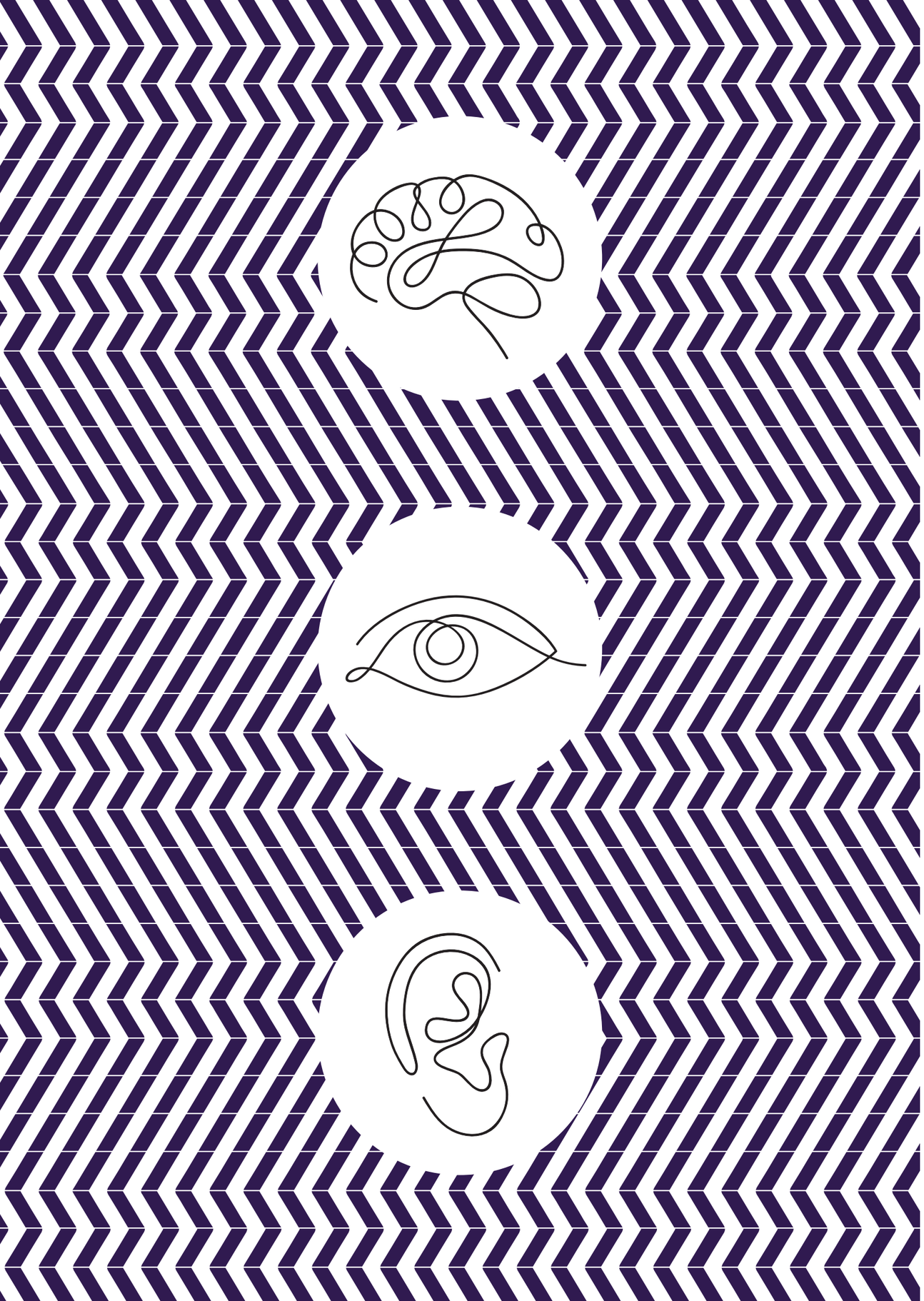

INHOUDSOPGAVE

01. 2018 IN EEN NOTENDOP p. 04

02. HOOGTEPUNTEN p. 06

03. HET DOLHUYS BEDANKT p. 10

04. ALGEMEEN p. 12

05. PERSONEEL & ORGANISATIE p. 14

06. COMMUNICATIE p. 20

07. PROJECTEN p. 28

08. COLLECTIE p.36

09. FINANCIËN p. 38

10. MEDEWERKERS p. 42

11. IN DE PERS p. 44

COLOFON p. 48

01. 2018 IN EEN NOTENDOP

Bouwen aan de toekomst

De oudste vermelding van het Dolhuys complex is uit 1319. Daarmee vieren we in 2019 het 700-jarig bestaan van dit unieke Rijksmonument in Haarlem dat een van de twee oudste zorgcomplexen in de wereld is. Het Dolhuys | museum van de geest beschikt over huisvesting die een staalkaart van 700 jaar zorggeschiedenis is. Dit jubileum valt samen met de volledige renovatie en uitbreiding van het complex. De eigenaar, de gemeente Haarlem en het Dolhuys grijpen dit feit aan voor een culturele daad: een vernieuwing en inhoudelijke heringericht Museum van de geest. In november 2019 staan wij, samen met de stad, *founding fathers*, participanten, bezoekers, buurtgenoten en alle andere gebruikers, uitgebreid stil bij dit bijzondere en heugelijke jubileum. De gemeente draagt als eigenaar de kosten voor de renovatie, het museum brengt de middelen voor bekostiging van de herinrichting samen.

In 2018 bereiden wij ons voor op dit ingrijpende project: in opdracht van de gemeente werd gefaseerd gestart met het aanpakken van het achterstallig onderhoud en de renovatie. Via een architectenselectie waar ook de Rijksbouwmeester en de burgemeester van Haarlem deelnamen, werd Architectenbureau Verlaan & Bouwstra verkozen met een sterk ontwerp dat aansluit bij de wensen van het Dolhuys voor de nieuwe hoofdentree, een ontvangstfoyer en ateliergebouw. Samen met het gerenommeerde tentoonstellingsbureau Kossmann.dejong en de getalenteerde, jonge dramaturge Annemiek Lely wordt het concept van de nieuwe, museale herinrichting ontwikkeld. In 2019 sluit het Dolhuys in Haarlem tijdelijk haar deuren voor de realisatie van alle plannen. Bij de heropening in 2020 is het Dolhuys nóg relevanter en toegankelijker met een gerenoveerd gebouw, de nieuwe museale opstelling, een goede tijdelijke exposite ruimte en zaal voor randprogrammering en vernieuwde educatieve programma's en publieksevents. Als kers op de gastronomische taart is het Dolhuys in 2018 een samenwerking aangegaan met topchef Ron Blaauw en zijn Ron Blaauw College. Het Dolhuys gaat samen met het Ron Blaauw College het concept van het museumcafé ontwikkelen. De kapel uit 1319 wordt een prachtige culinaire plek met structurele werkervaringsplaatsen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Door deelname aan het Ron Blaauw College beschikken zij over een horeca-opleiding en diploma waarmee zij toegeleid worden naar betaald werk binnen de bedrijven van Ron Blaauw.

'Bij de heropening in 2020 is het Dolhuys nóg relevanter en toegankelijker'

Naast de voorbereidingen en fundraisingsacties voor de grote vernieuwing heeft het Dolhuys in 2018 een uitgebreid programma gebracht op verschillende locaties. Dolhuys | museum van de Geest in Haarlem slaagde er wederom in om actuele maatschappelijke thema´s te agenderen middels de tentoonstellingen: *Teken van Leven* en *Zorgen voor de Ziel*. Daarnaast konden bezoekers deelnemen aan de interactieve *Mystery History Tours* over de unieke geschiedenis van het gebouw.

Ook het donderdagavondprogramma trok wederom veel publiek. Dit programma *Dolhuys op Donderdag* zorgde herhaaldelijk voor successen met uitverkochte avonden met films, theater en boeklanceringen.

Op onze locatie in Amsterdam, het Outsider Art Museum, trokken de tentoonstellingen *Nieuwe Meesters* en *ITE ART,* veel publiek. Tijdens de jaarlijkse Museumnacht ontvingen we ruim 2000 jonge bezoekers in het Outsider Art Museum, waarvan een aantal van hen een Outsider Art tatoeage hebben laten zetten, geïnspireerd op de kunstwerken uit de ITE ART-tentoonstelling. In het najaar lanceerden wij de tweede editie van ons jaarboek Outsider Art Now, mogelijk gemaakt door Amerborgh. Voor deze editie interviewden wij o.a. Mikhail Piotrovski, directeur van het State Hermitage Museum in Sint-Petersburg. Met trots zijn we in 2018 gestart met een meerjarige samenwerking tussen Stichting het Dolhuys en het State Hermitage Museum in Sint-Petersburg en Hermitage Amsterdam. Het Dolhuys verzorgt binnen dit project inclusieve museumprogramma's die daarna door het State Hermitage Museum aan alle musea in Rusland zullen worden aangeboden. Dit Creative Twinning Project wordt mogelijk gemaaktdoor RVO van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

In 2018 zijn ook belangrijke vorderingen gemaakt in het onderzoek naar de werken van Willem van Genk, Nederlands meest beroemde Outsider Art kunstenaar. In 2019 brengt het Outsider Art Museum een grote overzichtstentoonstelling van zijn werk, vormgegeven door Walter van Beirendonck, die na afloop in 2020 zal doorreizen naar Collection l'Art Brut in Zwitserland en het State Hermitage Museum in Sint-Petersburg.

We blikken terug op een bijzonder en actief jaar waar de basis is gelegd voor onze toekomstdromen. Alles wat wij doen is mogelijk dankzij de steun en het vertrouwen van onze partners en particulieren geefkring, waarvoor ik mijn grote dank wil uitspreken.

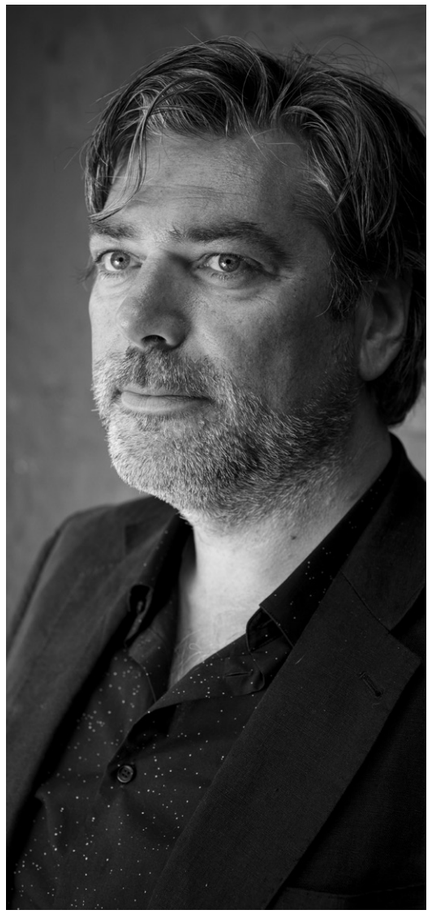

Hans Looijen
Directeur Dolhuys | museum van de geest

02. HOOGTEPUNTEN

Start renovatie

Dit jaar stond in het teken van de toekomst van het Dolhuys en de geplande renovatie en herinrichting. In de tweede helft van 2018 werden meerdere tentoonstellingsruimtes ontruimt ten behoeve van de renovatiewerkzaamheden.

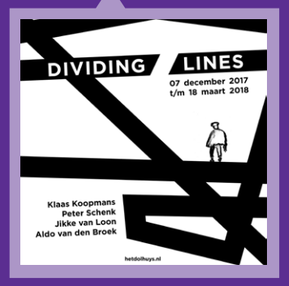

Dividing Lines

Door de ogen van vier kunstenaars, die zelf om een uiteenlopend redenen in een psychiatrische kliniek verbleven, ging het Dolhuys met het publiek in dialoog over (voor)oordelen over psychiatrische patiënten.

Tentoonstelling Zorgen voor de Ziel

Het Dolhuys opende de tentoonstelling Zorgen voor de ziel. De tentoonstelling gaf een unieke inzage in de leefgemeenschap La Devinière, hét thuis voor 20 patiënten die in de reguliere psychiatrie zijn uitbehandeld.

Tentoonstelling Nieuwe Meesters

In de tentoonstelling Nieuwe Meesters liet het Outsider Art Museum ruim 70 werken zien van 30 hedendaagse, getalenteerde Outsider Art-kunstenaars. In een serie intieme, indringende portretten gaf fotograaf Sander Troelstra deze fascinerende wereld een gezicht.

Tentoonstelling Teken van Leven

De tentoonstelling Teken van leven toonde origineel werk van Francine Oomen en Maaike Hartjes uit hun autobiografische graphic novels 'Oomen stroomt over' over de overgang en 'het Burn-out Dagboek'.

Tentoonstelling Ite Art

In de tentoonstelling ITE Art ontdekte de bezoeker de rijke wereld van Finse Outsider Art. Ver buiten de gebaande paden, met materialen uit de Finse bossen, spreken de ITE Art-kunstenaars hun eigen mysterieuze taal.

Kunstlijn tentoonstelling

Het Dolhuys ging tijdens de Kunstlijn een samenwerking aan met het Noord-Hollands Archief. Door moderne werken uit onze collectie te combineren met de collectie van het Noord-Hollands Archief werden tijdloze thema's, zoals religie en stadsgezichten, in een nieuw perspectief geplaatst.

Museumnacht

Tijdens Museumnacht ontvingen we ruim 2.000 jonge bezoekers in het Outsider Art Museum, waarvan sommigen hun eerste Outsider Art Tatoeage hebben laten zetten geïnspireerd op de kunstwerken uit de ITE ART-tentoonstelling.

Bruikleen Marlene Dumas

Het Dolhuys krijgt het werk 'Maar wie ik ben gaat niemand wat aan' van Marlene Dumas in bruikleen. Het werk bestaat uit 36 schilderijen met portretten van mens en dier en is afkomstig uit de collectie van GGz Breburg. Het werk is nu in museum De Pont en zal in 2020 te zien zijn in het Dolhuys.

Volle zalen tijdens Dolhuys op Donderdag

Het programma Dolhuys op Donderdag zorgde herhaaldelijk voor successen met uitverkochte avonden met films, theater en boeklanceringen. In de zomermaanden organiseerden we een mindgym voor de geest: yogalessen in het Dolhuys.

Mystery History Tour

Nieuw in het Dolhuys: de interactieve Mystery History Tour, waarin de geschiedenis van het gebouw een hoofdrol speelt, ter ere van het 700-jarig bestaan van het Dolhuys in 2019.

Lancering Outsider Art Now #2

In het najaar lanceerden we de tweede editie van ons jaarboek Outsider Art Now. Voor deze editie interviewde we o.a. Mikhail Piotrovski, directeur van de Hermitage Sint Petersburg.

03. HET DOLHUYS BEDANKT

accare kinder- en jeugdpsychiatrie
Emergis
DE FORENSISCHE ZORGSPECIALISTEN LEEF VEILIG SAMEN
Dijk en Duin specialist in psychiatrie
de Jutters
Z Zorgbalans
Antes Bouman delta sprink youz
Hortekamp Groep
Stichting SHDH
GGZ Rivierduinen
STICHTING anton constandse
VSBfonds, iedereen doet mee
Liliane Fonds open de wereld voor een kind met een handicap
ggz ingeest samen op eigen wijze
LISTER
Roads
Arkin
RIBW Kennemerland/Amstelland en de Meerlanden
BankGiro Loterij FONDS
PRINS BERNHARD CULTUURFONDS RENÉ H. VAN BOKKUM FONDS PIET BOXEM FONDS
kinder- en jeugdpsychiatrie karakter
cordaan
GGz Breburg
VanDerHoef&Partners
TOPAZ Samen zorg je sterk.
GGZ Friesland
Noord-Holland-Noord GGZ
's Heeren Loo Zorggroep
ggz CENtraal
centrum voor autisme dr. leo kannerhuis verder met autisme
HOZO Houdt Hillegom gezond
hvoquerido
STICHTING MARGARET OLIVIA KNIP
mondriaan fonds
kwintes

04. ALGEMEEN

'Het Dolhuys gelooft in een samenleving waarin je, wanneer je geest anders werkt dan normaal, gehoord en gezien wordt en mee kan doen op basis van gelijkwaardigheid.'

DOLHUYS

Missie

Dolhuys I museum van de geest streeft naar het in beeld brengen van de mens in al haar facetten en het ter discussie stellen van stereotype beelden om zo een bijdrage te leveren aan erkenning, waardering en begrip voor mensen. In het bijzonder van mensen die in Nederland afwijken van de geldende 'norm' in hun gedrag, denken en emoties, in zowel positieve als negatieve zin, zowel in heden als verleden.

Visie

In onze samenleving zijn stigma's ten aanzien van afwijkende gedrag volop aanwezig. Het Dolhuys wil een wezenlijke bijdrage leveren aan objectieve beeldvorming middels bijzondere kunst, ontmoeting, verwondering en open debat.

Kernopdrachten & Kerndoelen

De kernopdracht van museum van de geest luidt als volgt: 'Ontdek het bijzondere van de menselijke geest in een unieke omgeving; in het Dolhuys en daarbuiten. Onze collecties komen door persoonlijke verhalen tot leven. We betrekken publiek en professionals bij onze verkenning van en reflectie op de geest om de heersende norm van het afwijkende ter discussie te stellen.'

De kerndoelen van het Dolhuys richten zich op de waarde van afwijkend gedrag. Hierbij inbegrepen zijn, zonder zich hiertoe te beperken, de domeinen van de geestelijke gezondheidszorg, verstandelijke gehandicaptenzorg, forensische zorg, zorg met betrekking tot niet aangeboren hersenletsel, epilepsie, ouderenzorg met betrekking tot cognitie (dementie, alzheimer), maatschappelijke ondersteuning en verslavingszorg. Het Dolhuys doet dit door het exploiteren van een museum vanuit het overkoepelende thema: de menselijke geest.

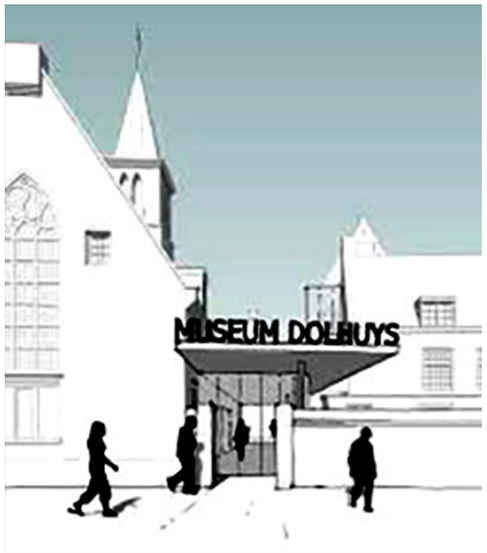

Schets Verlaan & Boustra

BOUWEN AAN DE TOEKOMST

In 2019 vieren we het 700-jarig bestaan van het Dolhuys complex. Dit jubileum is aanleiding voor een volledige herinrichting en uitbreiding van het museum. Niet alleen wordt het complex hersteld, ook worden een aantal functies verbeterd zodat het gebouw de groei en ambities van het Dolhuys ondersteunt. De eenmalige kosten worden opgebracht door een grootschalige financiële campagne. De kosten voor de renovatie van het gebouw worden door de gemeente Haarlem bekostigd.

Het gerenommeerde architectenbureau Verlaan & Bouwstra is geselecteerd voor de verbouwing van het Dolhuys. Daarnaast is het tentoonstellingsbureau Kossman.deJong begonnen met een ontwerp voor de nieuwe inrichting van het museum. Samen met deze experts werken wij aan naar een museum over de veerkracht en het wonder van de geest.

We willen dat iedereen in Nederland in aanraking komt met onze missie en boodschap. Ons doel is om in vijf jaar de impact van al onze activiteiten te vergroten, we willen naar een bereik van 1 miljoen mensen in Nederland in 2030. We kiezen niet voor omzetgroei, maar voor impactgroei: bereik dat verder gaat dan onze museummuren.

Onze kracht is samenwerking.
We streven naar partnerships, niet alleen het verdiepen van bestaande met de GGZ sector en de Hermitage Amsterdam, maar ook nieuwe samenwerkingen zoals met het Ron Blaauw college voor de horeca van het vernieuwde Dolhuys.
Ook het aangaan van een duurzame samenwerking met de VG-sector (Verstandelijke Gehandicaptenzorg) is een prioriteit. Zelfs een derde museum dat past binnen de doelstellingen van het Dolhuys blijkt een van de opties. Over drie tot vijf jaar zijn het Dolhuys en het Outsider Art Museum schitterende en leidende voorbeelden van inclusieve organisaties in museumland en daarbuiten.

05. PERSONEEL & ORGANISATIE

Het Dolhuys | museum van de geest en het Outsider Art Museum, worden geëxploiteerd door Stichting het Dolhuys. Deze stichting wordt bestuurd door een directeur-bestuurder. Een Raad van Toezicht vervult de toezichthoudende taken. Bestuur en toezicht verhouden zich tot elkaar conform het Raad van Toezichtmodel zoals dat is beschreven in de herschreven Code Cultural Governance die in 2006 is gepubliceerd.

Het salaris en de regeling van de overige arbeidsvoorwaarden van de Raad van Bestuur wordt vastgesteld door de Raad van Toezicht. De leden van de Raad van Toezicht ontvangen voor de uitoefening van hun functie geen (financiële) beloning. Het salaris en de regeling van de overige arbeidsvoorwaarden van de vaste staf van Stichting het Dolhuys zijn conform de cao GGZ.

FOUNDING FATHERS

In 2002 werd museum het Dolhuys opgericht. Dit was een initiatief van vijf psychiatrische ziekenhuizen: Mentrum, Dijk en Duin, Noord Holland Noord, GGZ inGeest en GGZ Rivierduinen, de zogeheten Founding Fathers. Zij stelden zich financieel garant en voegden hun historische collecties samen in een nieuwe museum. Door hun grote betrokkenheid opende het Dolhuys in 2005 haar deuren voor het publiek en kon het museum een stem geven aan verhalen die tot dan toe niet werden gehoord.

RAAD VAN TOEZICHTLEDEN

Marijke van Putten
GGZ Noord Holland-Noord
(voorzitter)

Paul de Bot
Dijk en Duin

Elsbeth de Ruijter
GGZ in Geest

Dick Veluwenkamp
Arkin

Marcel van Heck
College van Rijksadviseurs

Mark van der Wolf
Radboudumc

Marnix Mol
Legal Counsel

Diederik Six
CompaNanny

Pierre Quaedevlieg
VG sector

In cijfers..

13
FTE

98
Vrijwilligers

7
Leden RvT

4
Stageplekken

55-45%
Man | vrouw

HET VRIJWILLIGERSBUREAU

Het Dolhuys heeft in 2010 een vrijwilligersbureau opgezet met als doel vrijwilligers de mogelijkheid te bieden een waardevolle bijdrage te leveren aan het behalen van de doelstellingen van het museum. Het bureau biedt begeleiding en ondersteuning om persoonlijke ontwikkeling te bevorderen. Sinds de oprichting van het vrijwilligersbureau levert het Dolhuys een belangrijke bijdrage aan de re-integratie van mensen met een psychische kwetsbaarheid en/of verstandelijke beperking.

Via het vrijwilligersbureau wordt gezocht naar passende, vaste taken: receptie, rondleidingen, museumcafé, archivering, secretariaat, publiciteit, ondersteuning van bedrijfsvoering en collectieregistratie. Vacatures worden uitgezet bij het UWV, de vrijwilligerscentrale, bekend gemaakt op de eigen website en via mond-op-mond reclame.

Omdat het Dolhuys naar 'destigmatisering' streeft, vinden we ook dat we het goede voorbeeld moeten geven. Het Dolhuys wil voorop lopen in de re-integratie en stimuleert persoonlijke groei van mensen met een psychische kwetsbaarheid of verstandelijke beperking. Het Dolhuys is dé instelling, die laat zien wat het betekent om mensen die anders zijn in onze maatschappij op te nemen.

KANSEN OP WERK

We willen mensen met een psychische kwetsbaarheid en/of verstandelijke handicap helpen hun participatie in de samenleving te vergroten, het liefst door te groeien naar een passende (betaalde) baan. Wat we bieden is een inspirerende werkomgeving waar mensen zichzelf mogen en kunnen zijn, waarin men zich gezien en gewaardeerd voelt en zich verder kan ontwikkelen.

Om vorm te geven aan deze gedachte heeft het Dolhuys de samenwerking gezocht met de Angst, Dwang en Fobie Stichting die met mooie resultaten het project Kansen op werk (www.kansenopwerk.nl) landelijk heeft geïmplementeerd. Kansen op werk biedt begeleiding en ondersteuning aan mensen met een psychische kwetsbaarheid die graag (weer) aan het werk willen. De werkwijze bestaat uit het bieden van een werkervaringsplaats met werkbegeleiding, een maatje op de werkvloer en een persoonlijk trainings- en coaching programma.

De ervaring van de eerste drie jaar bewijst dat de aanpak werkt: ruim twintig procent is aan het werk en alle deelnemers hebben baat gehad bij het volgen van het traject. Het heeft ze geholpen de arbeidsmarkt te verkennen, te kijken wat er echt bij hun past en zichzelf te ontwikkelen. We willen vrijwilligers die de droom én de wil hebben om te gaan voor een betaalde baan, het programma Kansen op werk aanbieden.

In cijfers..

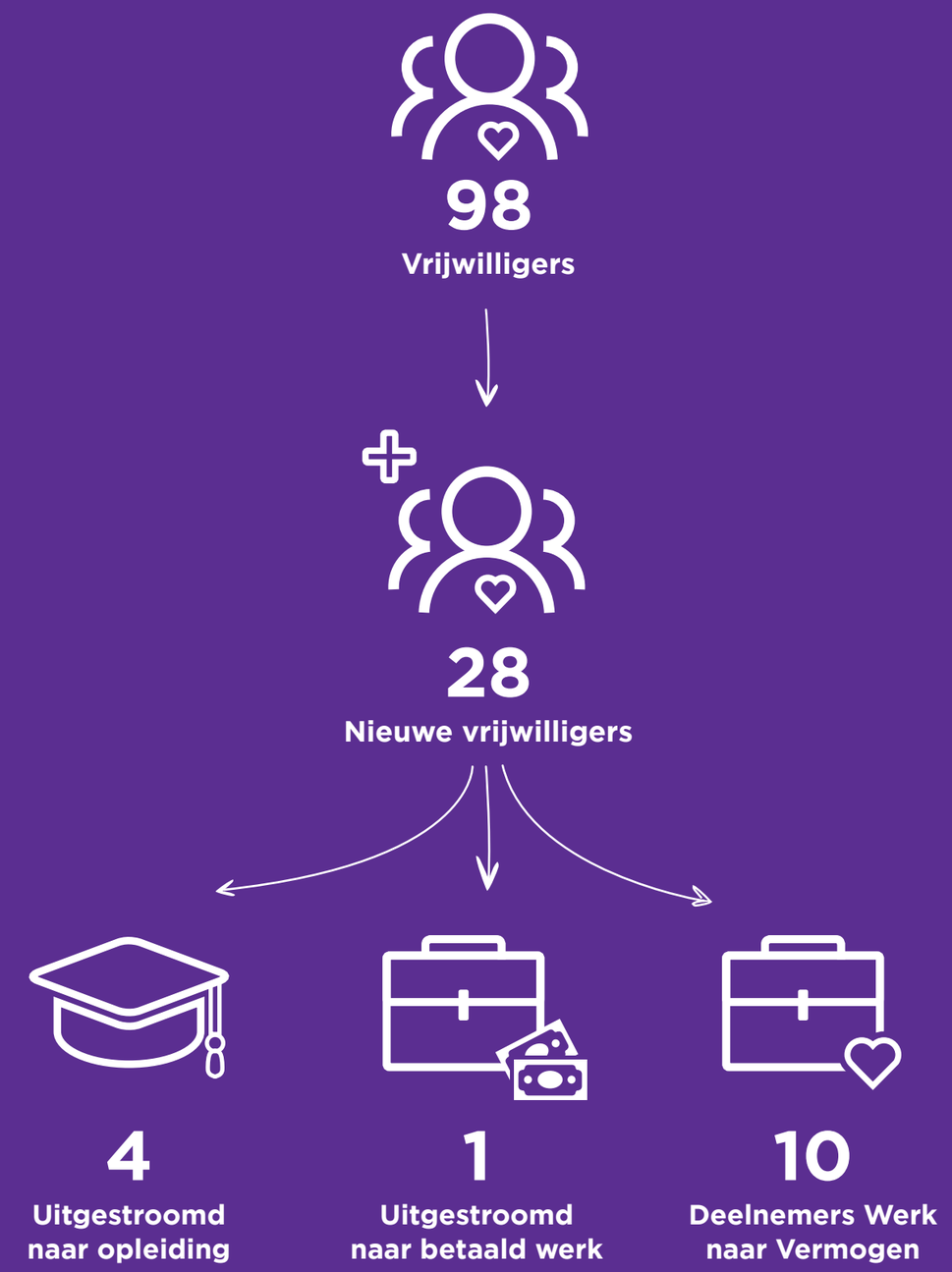

Samenwerking met..

Stichting Het Dolhuys heeft samenwerkingsverbanden met gevarieerde bedrijven zodat, wanneer de vrijwilliger het Kansen op werk-traject heeft doorlopen, hij of zij de volgende stap kan maken en de arbeidsmarkt gaat verkennen.

Samenwerking voor (maatschappelijk) stages

- **Het Nova College**
- **Rudolf Steiner College**
- **Het Molenduin**
  voortgezet speciaal onderwijs
- **De Schakel**
  voortgezet speciaal onderwijs

Samenwerking voor re-integratie

- **HVO Querido**
- **Dream2Work**
- **Young society**
- **Agros**
- **Hartekampgroep / Jansje / Ron Blaauw**
- **RIBW**
- **Paswerk**
- **GGZ inGeest / Actenz**

MUSEUMCAFÉ THUYS

Het sfeervolle Museumcafé Thuys is in eigen beheer van het Dolhuys. In de zomermaanden is het op ons terras heerlijk vertoeven, een verborgen parel in de stad! In het café bieden we ruimte aan een aantal werkervaringsplaatsen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We bieden ze een veilige plek waar ze zichzelf mogen zijn, kunnen groeien in hun eigen tempo en waar ze gezien en gewaardeerd worden. Daarnaast werken we met een team vrijwilligers.

Om deze succesvolle formule in de toekomst verder uit te bouwen, werken we na de heropening van het Dolhuys samen met het Ron Blaauw college om van het museumcafé een sociale onderneming te maken met re-integratie als hoofddoelstelling. Het Dolhuys is dé instelling,die laat zien wat het betekent om mensen die anders zijn in onze maatschappij op te nemen.

Museumcafé Thuys

06. COMMUNICATIE

COMMUNICATIE

Stichting het Dolhuys heeft met beide musea in 2018 een indrukwekkend aantal bezoekers bereikt. Het museum van de geest in Haarlem en het Outsider Art Museum in Amsterdam waren samen goed voor ruim 180.000 bezoekers.

PUBLIEK

DOLHUYS | MUSEUM VAN DE GEEST

Het Outsider Art Museum is samen met Dolhuys | museum van de geest onderdeel van stichting Het Dolhuys. Het museum in Haarlem ontving afgelopen jaar 32.028 bezoekers. Populair was de fototentoonstelling 'Zorgen voor de ziel' en de kleurrijke striptentoonstelling 'Teken van leven'.

OUTSIDER ART MUSEUM

In het Outsider Art Museum in Amsterdam brachten, net als vorig jaar, ruim 150.000 mensen een bezoek aan het jonge museum in de Hermitage. Een succesvol tentoonstellingsjaar. In het Outsider Art Museum zijn in 2018 twee publiekstrekkers te zien geweest, 'Nieuwe Meesters', met fotografie van Sander Troelstra en 'ITE Art | Finse collectie Ammann'. Het is een evenaring van vorig jaar en stijging ten opzichte van het OAM openingsjaar in 2016, waarin er 130.000 bezoekers werden ontvangen.

In cijfers..

182.221
Bezoekers totaal

32.028
Dolhys bezoekers

150.193
OAM Bezoekers

54%
Individuele bezoekers

28%
Groepsbezoek

70%
Museumkaart

13.479
Buitenlandse bezoekers

18%
Bijeenkomsten

1.601
Buitenlandse bezoekers

42-58%
Man | vrouw

36-64%
Man | vrouw

ECUCATIE

DOLHUYS | MUSEUM VAN DE GEEST

Het Dolhuys heeft speciale lesprogramma's voor leerlingen van het voorgezet- en middelbaar beroepsonderwijs. Ontmoeting, confrontatie en bewustwording: dat zijn de belangrijkste begrippen in ons educatieve aanbod. Populair is de *Bovenkamer*, een educatief programma waar leerlingen op ontdekkingstocht gaan door het puberbrein. Nieuw in het Dolhuys is de *Mystery History Tour*, waarin de geschiedenis van het gebouw een hoofdrol speelt, ter ere van het 700-jarig bestaan van het Dolhuys in 2019.

OUTSIDER ART MUSEUM

Via de interactieve rondleiding *Anders kijken naar kunst* leer je op laagdrempelige en speelse wijze meer uit een kunstwerk halen. Wat zie je nu echt? Deze interactieve, vragende methode prikkelt je om langer én kritischer naar een werk te kijken.

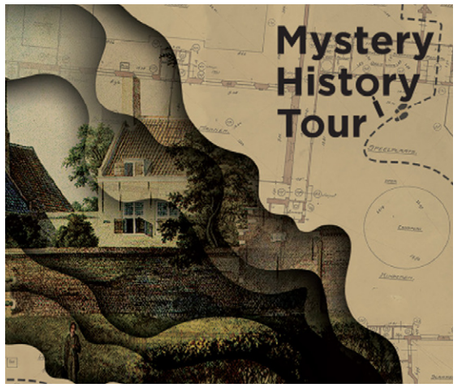

In cijfers..

DOLHUYS
MUSEUM VAN DE GEEST

469
Rondleidingen

7.046
Deelnemers rondleiding

Onderwijs achtergrond deelnemers rondleidingen

Basis	192
VO	1.089
ROC'S	6.012
HBO & WO	1.697

OUTSIDER ART MUSEUM

Favourite groep van menig rondleider

Speciaal onderwijs

PROGRAMMERING

DOLHUYS | MUSEUM VAN DE GEEST

Het Dolhuys is het enige museum in Haarlem met een wekelijkse avondopenstelling. Iedere donderdag is het museum tot 21.00 uur geopend. Tijdens *Dolhuys op Donderdag* is er aantrekkelijke avondprogrammering die varieert van een lezing, film, theatervoorstelling of muziek. Aanvullend organiseerde het Dolhuys dit jaar de 3e editie van het Dolhuys Concert en deed het mee met de Haarlemse Cultuurnacht.

OUTSIDER ART MUSEUM

Het Outsider Art Museum vierde in 2018 haar tweede verjaardag. Een speciale dag met meet & greet met kunstenaars, rondleidingen en kleurrijke verrassingen. Tijdens Museumnacht had het OAM een bomvol en drukbezocht programma.

CREATIVE TWINNING

Dit jaar zijn we een bijzondere samenwerking aangegaan met de Hermitage Amsterdam en de State Hermitage in St. Petersburg voor het project *Museum 15/24*.
Deze samenwerking richt zich op de wisselwerking tussen jongeren en musea. Het is een driejarig project met als doelstelling een inclusief en aantrekkelijk museum voor verschillende doelgroepen. Het Dolhuys deelt tijdens dit project haar expertise op het gebied van inclusieve educatieprogramma's. *Museum 15/24* is een onderdeel van Creative Twinning, een internationaal programma van de Rijkdienst voor Ondernemend Nederland, Ministerie van Buitenlandse Zaken.

In cijfers..

DOLHUYS
MUSEUM VAN DE GEEST

OUTSIDER ART MUSEUM

Maart
Best bezochte maand

2.700
Bezoekers Museumnacht (18 t/m 35 jaar)

In gesprek met Jelle Hermus
Best bezochte avond

33%
Nieuwe bezoekers

1.679
Bezoekers totaal

ONLINE

Online brengen we actuele thema's vanuit onze eigen programmering en participeren we in het maatschappelijke debat over een inclusieve samenleving. Het Dolhuys en het Outsider Art Museum hebben ieder een eigen Facebook, Twitter, Instagram en YouTube-account om zo de achterban van onze beide musea op de juiste manier te bedienen. Daarnaast hebben bezoekers de gelegenheid om een review achter te laten op TripAdvisor en Google. Op LinkedIn communiceren we vanuit één account voor zowel het Dolhuys als het OAM. Op de Dolhuys nieuwsbrief na, is bij ieder medium een stijging en soms zelf een verdubbeling in lezers, volgers of bezoekers te zien. De grootste stijging van 2018 is het OAM Instagram account, deze steeg met 202%.

In cijfers..

DOLHUYS MUSEUM VAN DE GEEST & OUTSIDER ART MUSEUM

>15.000
Online volgers

> 4.000
Nieuwsbrief ontvangers

> 190.000
Nieuws ontvangers

07. PROJECTEN

DOLHUYS | MUSEUM VAN DE GEEST

TENTOONSTELLING
'ZORGEN VOOR DE ZIEL'

30.03.18 – 06.01.19

45
Obejcten

24.317
Bezoekers

In het voorjaar van 2018 opende het Dolhuys de tentoonstelling *Zorgen voor de ziel*. De tentoonstelling gaf een unieke inzage in de leefgemeenschap *La Devinière*, hét thuis voor 20 patiënten die in de reguliere psychiatrie zijn uitbehandeld.

Fotograaf Pia van Spaendonck ontdekte deze uitzonderlijke plek en besloot de leefgemeenschap tot in detail vast te leggen. Het resultaat was een ontluikende compilatie van beelden over het leven in La Devinière. Psycholoog Michel Hock besloot deze groep een thuis te geven. Terwijl de reguliere psychiatrie gericht is op herstel, biedt La Devinière een plek om te wonen. Behandeling vindt plaats vanuit het hart: aandacht, geduld en liefde staancentraal.

Zo eenvoudig als deze visie klinkt, zo moeilijk is de praktijk. Wat doe je als een bewoner dingen doet die volledig buiten onze maatschappelijke norm vallen? Of wanneer iemand een gevaar vormt voor zichzelf of zijn omgeving?

Samengevat..

Favourite werk van medewerker Elka Velema

'Een plaats waar mensen gek mogen zijn'
Noord-Hollands Dagblad

'Gekte is van elle tijden'
Telegraaf

DOLHUYS | MUSEUM VAN DE GEEST

TENTOONSTELLING

TEKEN VAN LEVEN

09.05.18 – 06.01.19

50
Obejcten

20.470
Bezoekers

De tentoonstelling *Teken van leven* toonde origineel werk van Francine Oomen en Maaike Hartjes uit hun autobiografische graphic novels ‘Oomen stroomt over’ over de overgang en ‘het Burn-out Dagboek’. Teken van leven was onderdeel van de Stripdagen Haarlem. Dit jaar stonden de Stripdagen in het teken van de Maakbare Mens.

Na een grote, frustrerende opdracht kon illustrator Maaike Hartjes (1972) opeens niks meer. Alleen al de gedachte aan werk was haar te veel: ze had een burn-out. Ze besluit een dagboek bij te houden met tekeningen en collages.

Op haar 52e stelde Francine Oomen (1960) vast dat ze zichzelf kwijt is. Ze stopte met de bekende ‘Hoe overleef ik...’-serie en start een zoektocht. Dat mondt uit in ‘Oomen stroomt over’, een persoonlijk verslag van haar worsteling met de overgang.

Samengevat..

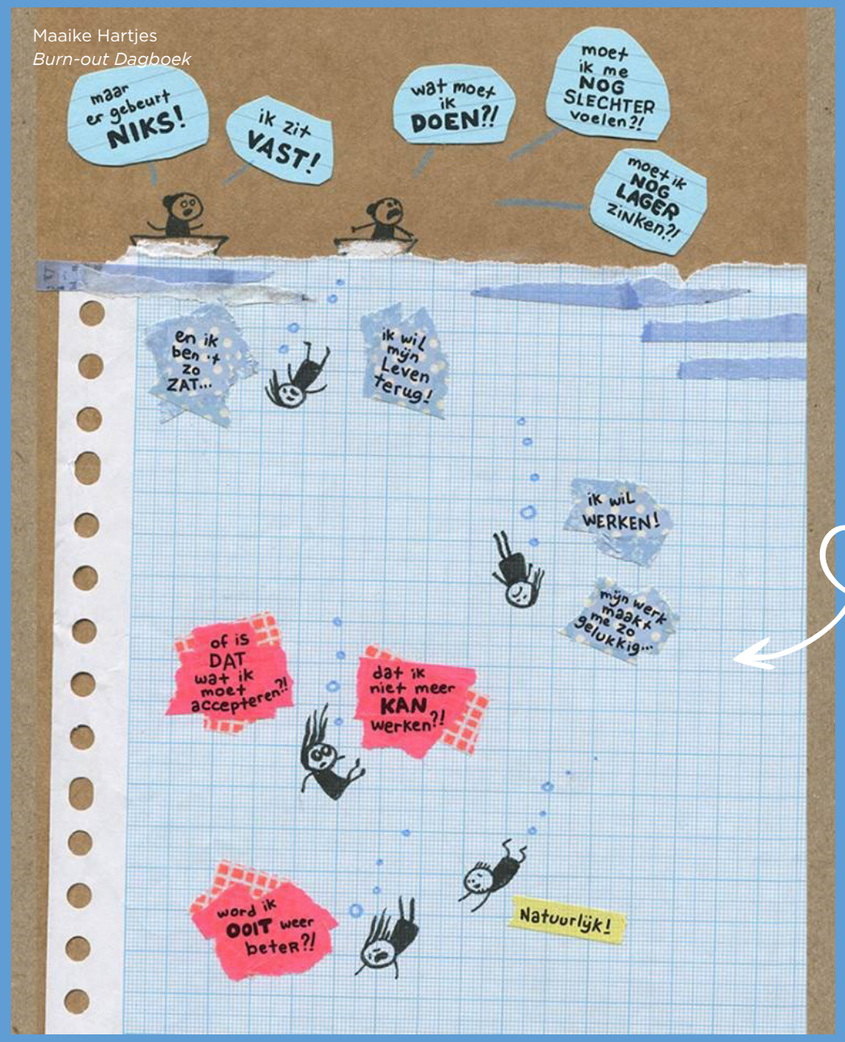

Favourite werk van medewerker Maurice Koelemeij

‘Een actueel thema, op originele wijze in beeld’

Haarlems Dagblad

OUTSIDER ART MUSEUM

TENTOONSTELLING

NIEUWE MEESTERS

04.10.17 – 28.05.18

95
Obejcten

95.000
Bezoekers

In de tentoonstelling *Nieuwe Meesters* liet het Outsider Art Museum ruim 70 werken zien van 30 hedendaagse, getalenteerde Outsider Art-kunstenaars. In een serie intieme, indringende portretten gaf fotograaf Sander Troelstra deze fascinerende wereld een gezicht. Troelstra heeft diverse keren de Zilveren Camera gewonnen en was in 2015 winnaar van de prestigieuze Nationale Portretprijs.

Gedreven door het onalledaagse heeft Troelstra zich toegelegd op het portretteren van mensen met een rafelrandje; ze vinden soms moeilijk aansluiting in de maatschappij. In Nieuwe Meesters stond de bezoeker oog in oog met onconventionele kunstenaars, hun hypergevoeligheid en buitengewone creativiteit.

Enkele decennia geleden zouden de carrières van deze kunstenaars onzichtbaar zijn gebleven door hun sociale isolement en leven achter gesloten deuren. Want de kunstwereld is lange tijd huiverig geweest om autodidacten een plaats toe te kennen in het kunstcircuit.

Samengevat..

Sander Toelstra
Portret *Wijnand de Vries*

Favourite werk van medewerker Diana Proost

'Een combinatie van fraai werk en indrigende portretten'

PS van de week

OUTSIDER ART MUSEUM

TENTOONSTELLING

ITE ART

14.06.18 – 13.01.19

132
Obejcten

55.193
Bezoekers

In de tentoonstelling *ITE Art | Finse collectie Ammann* ontdekte de bezoeker de rijke wereld van Finse Outsider Art. ITE is een afkorting voor 'Itse Tehty Elämä' en staat voor 'zelf gemaakt leven'. Ver buiten de gebaande paden, met materialen uit de Finse bossen, spreken de ITE Art-kunstenaars hun eigen mysterieuze taal. De tentoonstelling toonde de privécollectie van Max Ammann, één van de bekendste verzamelaars op het gebied van Outsider Art, en maakte daarmee haar debuut in Nederland.

Met deze expositie nam het Outsider Art Museum de bezoeker mee in de wereld van kunstenaars die solitair leven in het uitgestrekte Finse achterland. De werken worden gekenmerkt door fantasie, nieuwsgierigheid, creativiteit, bezienswaardigheden en visies. Je kreeg toegang tot de getalenteerde wereld van de Finse Outsider Art: kunstenaars die niet behoren tot de gevestigde artistieke orde en van wie de kunst nauwelijks in het openbaar wordt getoond. Wie zijn deze Finse kunstenaars? Wat zijn hun drijfveren? En hoe gaan ze te werk?

Samengevat..

Kaarina Staudinger-Loppukaarre
Dieren en mensen, 1996

Favourite werk van medewerker Karlijne Kuipers

'Finse wondere wereld'

Parool

'Kunst diep uit het bos'

Telegraaf

08. COLLECTIE

DOLHUYS | MUSEUM VAN DE GEEST

Dit jaar stond in het teken van de toekomst van het Dolhuys en de geplande renovatie en herinrichting. Het collectiedepot van het Dolhuys, op het terrein van GGZ Noord-Holland Noord in Heiloo, is ter voorbereiding hierop verbouwd en geprofessionaliseerd. In de tweede helft van 2018 werden meerdere tentoonstellingsruimtes ontruimd waaronder de historische kerncollectie ten behoeve van de renovatiewerkzaamheden Zorgzaal.

De kerncollectie is vervolgens tijdelijk verhuisd naar het collectiedepot van het Dolhuys tot de heropening in 2020. In de zomer werd ook alle collectie vanuit ons tijdelijke depot in Bennebroek op het terrein van GGZ Ingeest naar het Dolhuys-depot overgebracht. De rijke collectie van het Dolhuys | museum van de geest bevindt zich inmiddels grotendeels in Heiloo waar collectie-onderzoek wordt gedaan ten behoeve van de herinrichting van het vernieuwde museum.

Dit jaar legde onze mediatheek de laatste hand aan de digitalisatie van de videocollectie van het Trimbos Instituut. Naar verwachting zal dit in 2019 worden afgerond.

OUTSIDER ART MUSEUM

Het OAM is een jong museum met een groeiende collectie. Voor 2016 werd er incidenteel Outsider Art opgenomen in de collectie van het Dolhuys doormiddel van aankoop of schenking ter ondersteuning van (tijdelijke) tentoonstellingen.
Sinds het Outsider Art Museum werd geopend, een initiatief van het Dolhuys, de Hermitage Amsterdam en zorginstelling Cordaan, werd de collectie steeds verder uitgebreid.

In 2018 is er een vijfjarig collectieplan opgesteld waarin richting wordt gegeven aan het aankoopbeleid en het beheerbeleid. Het opstellen van een collectieplan was nodig omdat de collectie Outsider Art in een paar jaar tijd sterk is gegroeid en de registratie er van achter liep of niet voldoende was.

De eigen collectie Outsider Art is ook in 2018 weer uitgebreid, door te zoeken naar werken binnen en buiten de Nederlandse grenzen om de collectie uit te breiden en te verbreden. In Nederland is werk aangekocht via diverse creatieve ateliers en Outsider Art galeries. In het buitenland zijn tijdens de Franse *Outsider Art Fair* en de *Art against the Flow Summit* werken aangekocht.

In de collectie..

DOLHUYS
MUSEUM VAN DE GEEST

10.000 Objecten

1.500 Video's, films & documentaires

OUTSIDER ART MUSEUM

900 Schilderijen

30 Sculpturen

20.000 Foto's

1.000 Boeken

5 Textiele werken

8 Digitale kunstwerken

Nieuwe werken:
Steffen, Arno Blom, Carol Bailly, Marjori Lutter & Melani Hotse

09. FINANCIËN

ALGEMEEN

Het Dolhuys is een particulier gefinancierd museum. We ontvangen geen exploitatiesubsidie van de overheid. Het grootste deel van de exploitatie van het Dolhuys wordt bijgedragen door partners, sponsoren en de particuliere geefkringen. Hiermee hebben we een stabiele basis voor onze vaste activiteiten.

SPONSERING, SUBSIDIES & DONATIES

Als particulier museum, is de steun van onze founders en partners van essentieel belang. Voor projecten, waaronder tentoonstellingen, hebben wij een aparte begroting, waarvoor bij verschillende partijen dekking wordt gezocht. Deze activiteiten worden grotendeels gefinancierd door subsidies van cultuurfondsen en extra bijdragen van founders, partners, zakelijke relaties en regenten.

Het Outsider Art Museum werd in 2018 financieel ondersteund door het Gieskes Strijbis Fonds en het Mondriaan Fonds. De tentoonstelling *ITE Art* werd ondersteund door het Mondriaan Fonds, het Prins Bernard Cultuurfonds en het Kirchheiner-Galatius Fonds.

FINANCIERING VERNIEUWING DOLHUYS

In 2018 zijn de voorbereidingen gestart om de financiering voor de vernieuwde presentatie te verwerven. Om de benodigde middelen bijeen te krijgen zullen vermogensfondsen, zakelijke relaties en particulieren benaderd worden. Het gaat hierbij om eenmalige extra bijdragen om het nieuwe inhoudelijk programma, dat zich richt op het talent en wonder van de geest, mogelijk te maken. Het jaarlijkse *Sponsor diner* voor founders en partners stond ook in het teken van de voorbereiding van de werving voor de vernieuwing.
Het hoogtepunt van de werving is in 2019 tijdens de viering van het 700-jarig jubileum van het Dolhuys-complex.

HORECA & ZAALVERHUUR

Tot halverwege het jaar konden particulieren en organisaties in het museum terecht voor een evenement, congres, vergadering of feest. Vanwege de start van de renovatiewerkzaamheden hebben we de verhuuractiviteiten moeten staken. Het museumcafé bleef wel open voor museumbezoekers en andere gasten.

In cijfers

Gerealiseerde baten

39%
Opbrengsten uit bezoek

45%
Opbrengsten uit donaties sponsering & subsidies

16%
Overige baten

JAARCIJFERS 2018

Stichting Het Dolhuys

BALANS PER 31 DECEMBER 2018
(na verdeling exploitatiesaldo)

	31-dec-18 x € 1.000	31-dec-17 x € 1.000
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	915	1.029
Totaal vaste activa	915	1.029
Vlottende activa		
Winkelvoorraden	28	35
Vorderingen en overlopende activa	1.152	915
Liquide middelen	6	8
Totaal vlottende activa	1.186	958
Totaal activa	2.101	1.987

PASSIVA	31-dec-18 x € 1.000	31-dec-17 x € 1.000
Eigen vermogen	440	415
Langlopende schulden	420	480
Kortlopende schulden	1.241	1.092
Totaal Passiva	2.101	1.987

Stichting Het Dolhuys

Staat van baten en lasten over 2018

	2018 x € 1.000	2017 x € 1.000
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Bijdragen GGZ - instellingen	548	674
Overige bedrijfsopbrengsten	2.302	2.260
Som der bedrijfsopbrengsten	2.850	2.934
BEDRIJFSLASTEN:		
Personeelskosten	1.007	1.225
Afschrijvingen op materiële vaste activa	167	164
Overige bedrijfskosten	1.617	1.359
Som der bedrijfslasten	2.791	2.748
BEDRIJFSRESULTAAT	59	186
Financiële baten en lasten	-34	-33
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	25	153
Bijzondere lasten	-	-
EXPLOITATIERESULTAAT	25	153

Het exploitatieresultaat is als volgt verdeeld:	2018 €	2017 €
Toevoeging (onttrekking)		
Bestemmingsfonds	-	-1
Algemene reserve	25	154
	25	153

10. MEDEWERKERS

Hans Looijen
Directeur

Jessica Belles
Adjunct-directeur

Carine Neefjes
Hoofd Publiek & Onderwijs

Eva ten Dam
Beleidsmedewerker

Diana Proost
Sr. Medewerker
Marketing & Sales

Tamar Herfs
Medewerker
Publiek & Onderwijs

Nina Bergh
Contentmedewerker

Maurice Koelemeij
Projectmanager

Karlijne Kuipers
Senior Fondsenwerver

Joeri Bijvoet
Development Manager

Floris Mulder
Wetenschappelijk medewerker

Willem Oosterbaan
Collectieberheerder

Tom Teeuwen
Wetenschappelijk medewerker

Elka Velema
Vrijwilligerscoördinator

Roy Sjoers
Assistent Bedrijfsvoering

Wijnand van Leeuwen
Facilitair Manager

Ronald Zeegers
Facilitair medewerker

Marlene Thöne
Jantine Bommel
Mirona Koelemeijer
Floormanagers

11. IN DE PERS

DOLHUYS | MUSEUM VAN DE GEEST

Museum Dolhuys kan gaan verbouwen

Joost Verhagen

HAARLEM Het Dolhuys kan gaan verbouwen. De kredietaanvraag die het museum heeft gedaan voor achterstallig onderhoud en functionele aanpassingen is door de commissie ontwikkeling positief ontvangen. Het museum van de psychiatrie is gevestigd in een pand dat ze van de gemeente huren.

Volgens Robbert Berkhout van Groenlinks is het goed dat de kredietaanvraag nog kan worden goedgekeurd aan het einde van deze raadsperiode. Het dossier is volgens Berkhout een behoorlijke achtbaan geweest. Er was zelfs nog even sprake van dat het museum naar een andere stad zou willen verhuizen. Hij kreeg bijval van het CDA. „We zien met regelmaat panden met achterstallig onderhoud en dat baart ons toch al langer zorgen. Je schaamt je eigenlijk kapot voor sommige situaties. Het is fijn dat we nu kunnen investeren in ons eigen vastgoed."

Louise van Zetten van Hart voor Haarlem toonde zich kritischer en noemde het goedkeuren van de kredietaanvraag een 'cadeautje'. Volgens haar zijn de 1,6 miljoen euro die nodig zijn voor de functionele aanpassingen in feite een soort verkapte subsidie. „Dan moet het Teylers museum toch eigenlijk ook een subsidie gaan krijgen. Die kampen ook met problemen aan het pand en krijgen op dit moment maar 20.000 euro per jaar", aldus Van Zetten. Ook de VVD was kritisch over het uitgetrokken bedrag voor de functionele aanpassingen aan het pand.

Wethouder Jur Botter volgde deze kritiek niet. „Alle Haarlemse musea zijn me even lief, maar we willen toch wel graag aan het einde van deze periode dit dossier kunnen afsluiten zodat we de nieuwe raad er niet mee hoeven op te zadelen. Het Dolhuys betaalde altijd een huur van 200.000 euro en dat was relatief hoog. Verder hebben we geen subsidieband met het museum, en er is hier geen sprake van een cadeautje maar van een krediet dat zich uiteindelijk gaat terugbetalen." Raadslid Verhoeff van de PvdA riep op snel door te gaan met de plannen. „Het Dolhuys verdient het".

Haarlems weekblad, 13 maart 2018

Stripteekeningen over burn-out en de overgang

HAARLEM - Stripteekeningen over burn-out en de overgang: met de pop up-tentoonstelling 'Teken van leven' brengt museum het Dolhuys een actueel thema op originele wijze in beeld. De tekeningen zijn afkomstig uit de autobiografische graphic novels 'Oomen stroomt over' van Francine Oomen en 'het Burn-out Dagboek' van Maaike Hartjes.

(Foto: aangeleverd)

Na een grote, frustrerende opdracht kan illustrator Maaike Hartjes (1972) opeens niks meer. Alleen al de gedachte aan werk is haar te veel: ze heeft een burn-out. Ze besluit een dagboek bij te houden met tekeningen en collages. Door dagelijks een dagboek bij te houden, probeert Hartjes haar burn-out te doorgronden. Waar komt haar burn-out vandaag? En hoe kan ze er voor zorgen dat het haar niet nog eens overkomt?
Op haar 52e stelt Francine Oomen (1960) vast dat ze zichzelf kwijt is. Ze stopt met de bekende 'Hoe overleef ik...'-serie en start een zoektocht. Dat mondt uit in 'Oomen stroomt over', een persoonlijk verslag van haar worsteling met de overgang. Nadat Oomen ontdekt dat ze in de overgang zit (of eigenlijk de peri-menopauze), komt ze tot de conclusie dat er nog steeds een taboe heerst rondom de overgang: vrouwen praten er weinig over en er wordt nauwelijks over geschreven. Ze neemt het heft in eigen handen. De tentoonstelling is onderdeel van de Stripdagen Haarlem met als thema 'De Maakbare Mens'.

De tentoonstelling 'Teken van leven' is vanaf deze week te zien in het Dolhuys. Het Dolhuys | museum van de geest is gevestigd op de Schotersingel 2 te Haarlem.

Haarlems Nieuwsblad, 10 mei 2018

Een plaats waar mensen gek mogen zijn

In museum Het Dolhuys in Haarlem begint morgen de tentoonstelling Zorgen voor de ziel. Fotografe Pia van Spaendonck geeft met deze foto-expositie een unieke inzage in La Devinière, een leefgemeenschap voor uitbehandelde psychiatrische patiënten die ruim veertig jaar geleden ontstond.

Jacob van der Meulen
j.van.der.meulen@hollandmediacombinatie.nl

Haarlem ✱ Via de foto's kijken de bewoners van La Devinière de bezoekers recht in de ogen. Ze stralen een rust uit die volledig in tegenspraak lijkt met hun ernstige psychiatrische aandoeningen.
Omdat ze een gevaar voor zichzelf en anderen vormden, kregen ze dwangmedicatie, werden ze opgesloten in isoleercellen en leek verdere behandeling doelloos. Totdat de Waalse psycholoog Michel Hock in 1976 op ideologische grondslag La Devinière stichtte.
Midden jaren zeventig (De film One flew over the cuckoo's nest kwam uit in 1975) werden kanttekeningen geplaatst bij de mensonwaardige methodieken die in de psychiatrie werden toegepast. Michel Hock raakte tijdens zijn studie aan de universiteit van Leuven bevlogen door een nieuwe stroming die aanhing dat niet de ziekte een behandeling nodig heeft, maar de zieke de mens om de ziekte heen. Herstel kan alleen ontstaan in het contact tussen de zieke mens, zijn behandelaar en zijn omgeving. Dwangmedicatie en opsluiting in een isoleercel passen daar niet in, vond ook Hock, die na zijn opleiding werkzaam was in de opvang en observatie van gedragsgestoorde jongeren.
Hock deed een oproep voor een nieuwe leefgemeenschap op een oude boerderij in Wallonië waar ruim honderd ernstig verwarde en gedragsgestoorde jongeren uit Nederland, België en Frankrijk op reageerden. Voor twintig was uiteindelijk plaats op La Devinière.
Een plaats waar mensen gek mocht zijn. Het contrast tussen de onderdrukking in instellingen en de vrijheid die hun plots ten deel viel was te groot: binnen een dag braken de twintig pubers La Devinière af.
Van de twintig jonge psychologen die het gedachtegoed van La Devinière dreefden, waren er na zes maanden nog vijf over. Hock hield er echter aan vast dat behandeling niet vanuit een medisch boek, maar vanuit het hart: door aandacht, tijd, door goed te kijken en goed te luisteren. De ander volgen zonder ingrijpen maar met aanvoelen wat nodig is. Liefde en zorg zijn de best werkende medicijnen, vindt Hock nog steeds.
De psycholoog met een missie is inmiddels de zeventig gepasseerd en heeft zich teruggetrokken uit La Devinière. De huidige begeleiders

Noordhollands Dagblad, 29 maart 2018

Geen burn-out meer in 2030

Drastisch maatregelen stelt Thijs Launspach uit Haarlem voor om Nederland in 2030 burn-out vrij te hebben. Hij komt met voorstellen in zijn boek 'Fokking druk', dat dinsdag verschiint.

'Fokking druk' gaat over stress en burn-out en geeft tips over wat je er aan kunt doen om de stress te verminderen. Een paar tips uit het boek: goed eten, slapen en rusten, bewust ademhalen, alle notificaties op je apparaten uitzetten, train je aandacht, eis niet het onmogelijke van jezelf en 'doe regelmatig iets niet'. Launspach: „Topsporters hebben dat goed begrepen en nemen voor een belangrijke wedstrijd juist rust. Je kunt niet steeds een marathon lopen."
Waarom dit boek? Er zijn al veel boeken geschreven over stressreductie en burn-out.
„Ik had twee redenen. Als psycholoog vind ik het gedrag van mensen interessant en in dit geval vooral het gegeven dat we ons werk zo belangrijk vinden dat we voor lief nemen dat het ten koste gaat van de gezondheid. Vroeger was werken een noodzakelijk kwaad, nu is je werk een 'missie' en moet het leuk zijn. Daarnaast werkte ik op een afdeling waar steeds meer mensen een burn-out kregen. Ik zag wat voor gevolgen dat had..
Bij mijn studie naar dit onderwerp vond ik eigenlijk alleen boeken die aandacht schonken aan één aspect. Timemanagement bij voorbeeld. Een boek dat alles in begrijpelijke taal uitlegt had ik nog niet gekeurd. In dit boek beschrijf ik daarom wat stress met je doet en geef ik tips wat je zelf kunt veranderen."
Het boek eindigt met een statement: in 2030 Nederland burn-out vrij. Dat is erg positief of naïef...
„Als schrijver heb je die vrijheid. Kijk, dit boek gaat over persoonlijke stress, maar de oplossing ligt niet alléén bij het individu.
Werkgevers en overheid moeten er ook mee aan de slag. Recht op flexibeler werk, het recht op (gratis) kinderopvang, compensatie voor een pensioengat door zorgtaken, het recht om in je vrije tijd niet gestoord te worden door je werkgever. Extra maatregelen zijn belangrijk. We grijpen nu in als het te laat is en los van het persoonlijk leed kost dat ontzettend veel geld. We zullen daarin een drastische keuze moeten maken. Het is misschien een naïeve stelling, maar ik zie wel hoopvolle zaken in bedrijven gebeuren. Er is in de top van bedrijven steeds meer aandacht voor burn-outs, timemanagement, duurzame inzetbaarheid."
Wat hoop je met dit boek te bereiken?
„Ik hoop dat het een trigger is om bewuster met die stress en stresssignalen om te gaan, om op een andere manier tegen jezelf aan te kijken. Ik heb ook zaken in mijn leven veranderd tijdens de studie over dit boek."

Durk Geertsma

Thijs Launspach: timemanagement is maar één aspect van het

Noordhollands Dagblad, 6 oktober 2018

Nieuw interieur voor Dolhuys

Henk Geist
h.geist@hollandmediacombinatie.nl

Haarlem ✱ Het Dolhuys, museum voor de geest, krijgt een nieuw hart. Dat hart gaat de verbindende schakel vormen tussen de verschillende gebouwdelen van het monumentale complex aan de Schotersingel.
Het nieuwe hart wordt gekoppeld aan de nieuwe, transparante en eigentijdse entree. De hoofdingang ligt nu nog aan de Schotersingel, aan de noordkant van het museum. Wat architect Cor Bouwstra van het bureau Verlaan & Bouwstra Architecten betreft komt de entree aan de oostkant, meteen naast de kapel. Op deze plek is de toegang tot het museum vanaf de Schotersingel en Kennemerbrug goed zichtbaar.
Bouwstra presenteerde zijn plan voor de verbouwing gistermiddag in het Dolhuys. Burgemeester Jos Wienen maakte daar als voorzitter van de selectiecommissie bekend welk architectenbureau is uitverkoren voor de vernieuwing van het museum. Verlaan & Bouwstra zijn gespecialiseerd in verbouw en restauratie van monumenten en hebben in Haarlem bijvoorbeeld de restauratie van Paviljoen Welgelegen, de Waalse kerk en vier hofjes op hun [illegible] aan.
De strijd ging tussen twee bureaus waarvan de ontwerpen elkaar nauwelijks ontliepen. Wienen: „Beide ontwerpen zijn heel mooi. Het was een ongekend lastige keuze. Het plan van Verlaan & Bouwstra doet recht aan de bijzondere historie van dit bijzondere gebouw, het kent een uiterst zorgvuldige aanpak. Tegelijkertijd biedt het de mogelijkheid de collectie van het museum eigentijds te presenteren. Het voegt iets nieuws toe aan het Dolhuys."

Attractie

Het nieuwe middelpunt wordt een voornamelijk glazen toevoeging. Vanuit die hal zijn de verschillende ruimten van het complex, waarvan de oudste delen stammen uit de Middeleeuwen, in een oogopslag te overzien en gemakkelijk te bereiken, zoals de balie, de toiletten, de winkel en het café in de voormalige kapel. Dankzij de glazen wanden hebben bezoekers direct zicht op de twee binnentuinen van het museum. Bouwstra: „Die binnentuinen zijn een attractie op zich." Er komt ook een nieuwe route langs de diverse zalen.
Aanvankelijk was de gemeente van plan om het rijksmonument te verkopen [illegible] het museum. Daar werd [illegible] gelanden [illegible] deze bijzondere verzameling historische gebouwen toch van afgezien. Inmiddels is in opdracht van de gemeente begonnen met het wegwer-

Middeleeuws doolhof wordt overzichtelijk museum

ken van het achterstallig onderhoud. Daarvoor is een budget van 1,7 miljoen euro beschikbaar. Het achterstallig onderhoud was aanleiding om meteen een aantal door het museum gewenste vernieuwingen mogelijk te maken. Daarvoor is een bedrag van 1,6 miljoen euro uitgetrokken. Die aanpassingen moeten het museum in staat stellen om een grotere bezoekersstroom te verwerken, ongeveer 60 duizend mensen per jaar. De verbouwing moet eind volgend jaar worden afgerond, het jaar waarin het Dolhuys zevenhonderd jaar bestaat. Tijdens de verbouwing blijft het museum geopend voor publiek, alleen zijn sommige zalen tijdelijk gesloten.

Haarlems Dagblad, 20 juli 2018

Banen creëren voor mensen met beperking

99e werkgever bij De Normaalste Zaak Van Zuid-Kennemerland & IJmond

HAARLEM - De 99 van Zuid-Kennemerland & IJmond, opgericht in 2016, is een regionaal netwerk met de ambitie om 99 werkgevers in Haarlem, Bloemendaal, Zandvoort, Heemstede, Velsen, Beverwijk en Heemskerk te verenigen, om samen banen te creëren voor mensen met een arbeidsbeperking. Dat is nu gelukt, nummer 99, museum het Dolhuys, is binnen.

Wethouder Floor Roduner (midden) feliciteert medewerkers Eline en Zeger in het Dolhuys. (foto Marissa Beretta)

Doordat het aantal van 99 deelnemers in de regio is bereikt verandert de naam nu in 'De Normaalste Zaak van Zuid-Kennemerland & IJmond'. Met de ambitie dat het in deze regio doodnormaal wordt om ook mensen met een arbeidsbeperking passende en uitdagende banen te bieden met een duurzaam karakter. 'De Normaalste Zaak' is een landelijk netwerk bestaande uit 600 MKB-ondernemers én grote werkgevers die bouwen aan een inclusieve arbeidsmarkt.

Nummer 99, museum het Dolhuys, is een heel bijzondere deelnemer, omdat het een museum is waar de waarde van mensen die anders functioneren centraal staat. De Haarlemse wethouder Floor Roduner heeft de directie van museum het Dolhuys verrast met een bezoek en een flinke bos bloemen. Hij werd hierbij vergezeld door de coördinatoren van het netwerk, Brigitte Paulissen , ook directeur van BeterBusiness, een ondernemersplatform binnen Haarlem en IJmond, en Peter Don, voorzitter van Onbeperkt aan de Slag, een landelijke organisatie, die ontmoetingen organiseert tussen werkgevers en werkzoekenden met een arbeidsbeperking.

Als wethouder van centrumgemeente Haarlem is Floor Roduner ook voorzitter van het Regionaal Werkbedrijf, waarin gemeenten, werkgevers- en werknemersorganisaties en onderwijsinstellingen werken aan de realisatie van de banenafspraak: Werkgevers- en werknemersorganisaties hebben afgesproken in de periode tot 2026 125.000 banen beschikbaar te stellen voor mensen met een arbeidsbeperking.

Haarlems Nieuwsblad, 25 oktober 2018

'GEKTE' IS VAN ALLE TIJDEN

Nederland is een rijk museumland. Veel kleinere musea zijn onbekend, maar herbergen verrassende collecties. In de rubriek 'bekijk het maar' gaan we op ontdekkingstocht langs bijzondere plekken.

Tijdelijke expositie Zorgen voor de Ziel (c) N. Bergh

In het duinengebied rond Haarlem waren in de vorige eeuw diverse psychiatrische inrichtingen gevestigd. De patiënten werden verpleegd in een gezonde bosomgeving, afgezonderd van de maatschappij. De laatste 30 jaar is het de tendens dat de instellingen weer naar de stad trekken. Veel inrichtingen hadden een kleine historische collectie, die hierdoor verloren dreigde te gaan. Rond 2000 besloten de instellingen de afzonderlijke collecties onder te brengen in één museum.

Het toeval wilde dat in Haarlem een prachtig oud pand vrij kwam. Juist dit gebouw verleende 700 jaar lang onderdak aan melaatsen, hoeren met syfilis, zwervers, dementerenden en alle soorten 'dollen', gekken en onaangepasten. Na enkele jaren voorbereiding opende in 2005 Het Dolhuys Nationaal Museum van de Psychiatrie, in 2014 omgedoopt in Het Dolhuys Museum van de Geest. Momenteel ondergaat het museum een grote renovatie en verbouwing, maar blijft deze periode gewoon geopend.

„Tot op de dag van vandaag bestaan er veel vooroordelen over mensen met geestelijke problemen", vertelt wetenschappelijk medewerker Floris Mulder. „Op het journaal zie je alleen de gek die met een mes zwaait, maar 90% van de mensen met schizofrenie kan best meedraaien in de maatschappij. Wij willen een meer positieve kant laten zien, als de veerkracht die iemand heeft door na een crisis te herstellen."

„We wijzen niet met een vingertje", stelt Mulder. „Vooroordelen zijn begrijpelijk. Ze kunnen ook nuttig zijn, anders raak je in verwarring. Maar we willen de bezoekers er wel meer bewust van maken hoe zij over afwijkend gedrag denken. We halen het uit de taboesfeer en maken het bespreekbaar."

Het museum toont hoe er door de geschiedenis heen over afwijkend gedrag werd gedacht. Waanzin werd op verschillende momenten gezien als het uit balans zijn van vochten (aderlatingen), bezetenheid (bezweringen), hersenziekte (pillen) en geestesziekte (praten). Verder laat het bekende mensen met psychische aandoeningen zien als Vincent van Gogh en Anton Heyboer. Onbekende mensen vertellen wat het voor hen betekent: Pieter Overduin vertelt veel te hebben geleden en kan niet meer zonder medicijnen. Toch hebben de psychosen hem ook verrijkt.

Een belangrijke plek in het museum neemt het werk van Willem van Genk in. De kunstenaar was gediagnosticeerd met schizofrenie en is veelvuldig opgenomen. Hij zag een wereld vol hufters en klootzakken (de doktoren) en creëerde thuis zijn eigen wereld. Hij schilderde enorm gedetailleerde werken boordevol verwijzingen en bouwde uit plaatwerk en afval onder meer het station van Arnhem. Hij was keizer in zijn eigen universum, een wereld waar hij wel vat op had.

Tot en met eind 2018 is in het Dolhuys de tijdelijke expositie *Zorgen voor de ziel* te zien van fotograaf Pia van Spaendock. De tentoonstelling geeft inzage in een leefgemeenschap voor patiënten die in de reguliere psychiatrie zijn uitbehandeld.

Wietse Schmidt

Telegraaf, 16 oktober 2018

OUTSIDER ART MUSEUM

'Zelfgemaakt leven' in Outsider Art

De eigen taal van ITE Art

Eline Verburg

Amsterdam ✱ De liefde voor de paardensport bracht gepensioneerd journalist en kunstverzamelaar Max Ammann naar uithoeken van de wereld. Zo ook naar de uitgestrekte buitengebieden van Finland. Hier, omgeven door bossen en meren, trof hij vaak fraaie staaltjes van 'volkskunst' aan, gewoon bij bewoners in de tuin. Hij verrijkte er zijn toch al omvangrijke collectie 'outsider art' mee.

In het Outsider Art Museum, gevestigd in de Amsterdamse Hermitage, is een fraaie selectie te zien van deze zogeheten ITE Art. Itse Tehty Elämä is Fins voor 'zelfgemaakt leven'. Max Ammann (1938) en zijn Nederlandse echtgenote Korine kwamen vanuit Zwitserland over naar de hoofdstad voor een toelichting op de soms zonderlinge werken.

„Op een van onze eerste bezoeken aan Finland – voor een paardensportevenement - viel het me op dat er in tuinen en in het bos zulke bijzondere kunstwerken stonden en hingen", legt Ammann, die zelf een succesvol springruiter is geweest, uit. „Daarna zijn we tientallen keren terug geweest, om kennis te maken met de makers ervan. Zij kregen niet vaak bezoekers over de vloer, laat staan mensen die hun kunst wilden kopen. Op een van de boerderijen, waar we beeldjes van paarden en kraanvogels wilden aanschaffen bij boer Jorma Pihl, kregen we pas na twee jaar zijn echtgenote te zien. Die bleef bij alle voorgaande bezoekjes in de keuken zitten. Je moest echt hun vertrouwen winnen."

Vooral sociale outsiders

De verzameling die Ammann in de loop der jaren bijeenbracht, bevatte al veel outsider art, voordat het echtpaar ook maar van de term had gehoord. „Totdat we begin jaren 90 de Art Brut Collectie in Lausanne bezochten. Daar ging een wereld voor mij open." Een aantal Art Brut-kunstenaars bevond zich zelfs al in zijn eigen collectie. „Aanvankelijk kochten we alleen werk dat in de koffer paste, later vervoerden we grotere beelden in de paardentrailer."

De termen 'outsider art' en 'art brut' worden vaak gebruikt voor kunst van mensen met een psychische of mentale aandoening. „Maar de meesten van deze Finse kunstenaars zijn vooral sociale outsiders", verklaart Ammann zijn voorkeur voor dit begrip. „Ze hebben geen kunstopleiding, maar zijn autodidact. Daardoor vallen ze buiten de kaders van de reguliere kunstwereld."

Bij een beeld van Vaïnö Oja: „Hij was grafdelver van beroep. Voor zijn beelden bewerkt hij een boomstam eerst met een kettingzaag, om verder te gaan met messen."

Het echtpaar Ammann is vooral geharmeerd van de vele dierenfiguren uit Finland. De verzamelde kunst hangt gewoon in hun huis in Lausanne: „Deze flamingo's staan bij ons in een bloembak", wijst Korine op de beweeglijke vogels van Erkki Kankanen.

De kleurrijke tekeningen van Tuula Huusko en de mystieke schilderingen van Kaarina Staudinger - Loppukaarre vertonen zeker sterke kenmerken van outsider art zoals minitueus gepriegelde lijntjes en fantasiefiguren. De 'iconen' van Petri Martikainen hebben een fascinerende geschiedenis: „Hij was een zware alcoholist, die later schizofreen werd", vertelt Ammann. „Nu werkt hij vanuit een kliniek. Je kunt aan zijn werk zien hoe het met hem gaat: als hij geld genoeg heeft, maakt hij van de lijsten ook complete kunstwerken. Zo niet, werkt hij met potlood en papier."

Expositie

'ITE Art | Finse collectie Ammann' ; t/m 13 januari in het Outsider Art Museum in de Hermitage Amsterdam. www.outsiderartmuseum.nl

Gooi-en Eemlander, 10 juli 2018

KUNST DIEP UIT HET BOS

Outsider Art van het Finse platteland

door **Eline Verburg**

De liefde voor de paardensport bracht gepensioneerd journalist en kunstverzamelaar Max Ammann naar uithoeken van de wereld. Zo ook naar de uitgestrekte buitengebieden van Finland. Hier, omgeven door bossen en meren, trof hij vaak fraaie staaltjes van 'volkskunst' aan, gewoon bij bewoners in de tuin. Hij verrijkte er zijn toch al omvangrijke collectie 'outsider art' mee.

In het Outsider Art Mus[illegible] stonden en hingen", legt Ammann, die zelf een succesvol springruiter is geweest, uit. „Daarna zijn we tientallen keren terug geweest, om kennis te maken met de makers ervan. Zij kregen niet vaak bezoekers over de vloer, laat staan mensen die hun kunst wilden kopen. Op een van de boerderijen, waar we beeldjes van paarden en kraanvogels wilden aanschaffen bij de gepensioneerde boer Jorma Pihl, kregen we pas na twee jaar zijn echtgenote te zien. Die bleef bij alle [illegible] later vervoerden we grotere beelden in de paardentrailer."

De termen 'outsider art' en 'art brut' worden vaak gebruikt voor kunst van mensen met een psychische of mentale aandoening. „Maar de meesten van deze Finse kunstenaars zijn vooral sociale outsiders", verklaart Ammann zijn voorkeur voor dit begrip. „Ze hebben geen kunstopleiding, maar zijn autodidact. Daardoor vallen ze buiten de kaders van de reguliere kunstwereld."

Bij een beeld van Vaïnö O[illegible] Hij wa[illegible]

Kaarina Staudinger - Loppukaarre vertonen zeker sterke kenmerken van outsider art, zoals minitueus gepriegelde lijntjes en fantasiefiguren. De 'iconen' van Petri Martikainen hebben een fascinerende geschiedenis: „Hij was een zware alcoholist, die later schizofreen werd", vertelt Ammann. „Nu werkt hij vanuit een kliniek. Je kunt aan zijn werk zien hoe het met hem gaat: als hij geld genoeg heeft, maakt hij van de lijsten ook complete kunstwerken. Zo niet, werkt hij met pot[illegible]d en pa[illegible]."

Telegraaf, 28 juni 2018

COLOFON

Copyright Dolhuys I museum van de geest
Jaarverslag 2018

Algemeen Adres:
Het Dolhuys I museum van de geest
Postbus 2327
2002 CH Haarlem

Telefoon: 023 - 5410670
E-mailadressen:
info@hetdolhuys.nl
info@outsiderartmuseum.nl

Websites:
www.hetdolhuys.nl
www.outsiderartmuseum.nl

Bezoekadressen:
Het Dolhuys I museum van de geest
Schotersingel 2, 2021 GE Haarlem

Outsider Art Museum
Amstel 51, 1018 EJ Amsterdam

BTW nummer: NL 812400847 B01
KvK nummer: 34162516